

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.7.2020 r.
COM(2020) 320 final

2020/0141 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

**zmieniająca decyzję 2008/376/WE w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu
Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego
programu**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Celem niniejszego wniosku jest zmiana decyzji Rady 2008/376/WE¹ w celu dostosowania jej do „celów Wspólnoty w dziedzinach nauki, techniki i polityki” zgodnie z art. 2 wspomnianej decyzji Rady 2008/376/WE. Bardziej konkretnie niniejszy wniosek ma na celu zmianę celów badawczych w dziedzinie węgla i stali w ramach programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali (program badawczy FBWiS). We wniosku uwzględniono zalecenia zawarte w sprawozdaniu z monitorowania i oceny FBWiS (2011–2017)², jak również zalecenie Grup Doradczych ds. Węgla i Stali³ oraz państw członkowskich reprezentowanych w Komitecie ds. Węgla i Stali⁴.

Niniejszy wniosek Komisji ma na celu dostosowanie programu badawczego FBWiS, do porozumienia paryskiego⁵, zaproponowanego przez Komisję Europejskiego Zielonego Ładu⁶, komunikatów dotyczących planu inwestycyjnego „Zrównoważona Europa”⁷, nowego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym⁸ i opracowanej przez Komisję nowej strategii przemysłowej dla Europy⁹.

Celem wniosku jest:

- aktualizacja celów badań w dziedzinie węgla kamiennego zgodnie z celami Komisji w zakresie klimatu, energii i środowiska. Jego celem jest również osiągnięcie do 2050 r. neutralności emisyjnej, a także stosowanie zasady „nie szkodzić” zapisanej w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu;
- wspieranie sprawiedliwej i uczciwej transformacji regionów górniczych zgodnie z zasadami mechanizmu sprawiedliwej transformacji;
- dokonanie przeglądu celów badań w dziedzinie stali w celu priorytetowego potraktowania technologii, zastosowań i wykorzystania w zakresie niemal bezemisyjnej produkcji stali;

¹ Decyzja Rady 2008/376/WE z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu (Dz.U. L 130 z 20.5.2008, s. 7).

² Dostępne na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/info/publications/research-fund-coal-and-steel-monitoring-and-assessment-report_en

³ Grupa Doradcza ds. Węgla i Grupa Doradcza ds. Stali przedstawiły swoje uwagi odpowiednio w dniach 3 i 4 grudnia 2019 r. Informacje dostępne są w Rejestrze grup ekspertów Komisji: <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeeting&meetingId=18626>

⁴ Komitet ds. Węgla i Stali zatwierdził zaproponowane podejście w dniu 19 grudnia 2019 r.

⁵ Traktat wielostronny, rozdział XXVII Środowisko, 7.d porozumienie paryskie. Wszedł w życie dnia 4 listopada 2016 r.

⁶ Komunikat Komisji Europejskiej „Europejski Zielony Ład”, Bruksela, 11 grudnia 2019 r. (COM(2019) 640).

⁷ Komunikat Komisji Europejskiej „Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy. Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu”, Bruksela, 14 stycznia 2020 r. (COM(2020) 21).

⁸ Komunikat Komisji Europejskiej „Nowy plan działania UE na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy”, Bruksela, 11 marca 2020 r. (COM(2020) 98).

⁹ Komunikat Komisji Europejskiej „Nowa strategia przemysłowa dla Europy”, Bruksela, 10 marca 2020 r. (COM(2020) 102).

- zapewnienie możliwości wdrożenia części programu badawczego FBWiS poprzez współprogramowane partnerstwa europejskie;
- zastąpienie specjalnego systemu dla ekspertów na podstawie programu ramowego w zakresie badań ogólnymi zasadami dotyczącymi ekspertów zewnętrznych otrzymujących wynagrodzenie, określonymi w rozporządzeniu finansowym¹⁰.
- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Wniosek jest częścią pakietu prawnego zmieniającego program badawczy FBWiS. Jest on w szczególności powiązany z wnioskami Komisji dotyczącymi zmiany decyzji Rady 2003/76/WE¹¹ ustanawiającej środki niezbędne do wykonania Protokołu nr 37¹² i decyzji Rady 2003/77/WE¹³ ustanawiającej wieloletnie wytyczne finansowe dotyczące zarządzania aktywami Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS) w likwidacji i, po zakończeniu likwidacji, majątkiem FBWiS. Zmiana decyzji Rady 2003/77/WE, wchodząca w zakres odpowiedzialności Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu, jest również spójna z przeglądem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2019 r. w sprawie likwidacji EWWiS¹⁴.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

W dniu 11 grudnia 2019 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat „Europejski Zielony Ład”¹⁵, w którym określono ramy przekształcenia UE w pierwszy kontynent neutralny dla klimatu do 2050 r. W Europejskim Zielonym Ładzie podjęto wyzwania związane z klimatem i środowiskiem przy jednoczesnym rozwoju nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki w ramach agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i celów zrównoważonego rozwoju¹⁶.

W komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu podkreślono, że Komisja dąży do „wspierania przełomowych technologii czystej stali, dzięki którym najpóźniej w 2030 r. będzie możliwe rozpoczęcie bezemisyjnej produkcji oraz (...) zbadania, czy można wykorzystać na ten cel część funduszy pozostałych po Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali. W szerszym kontekście, fundusz innowacyjny unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji pomoże we wdrażaniu tego rodzaju projektów innowacyjnych na dużą skalę”¹⁷.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

¹¹ Decyzja Rady 2003/76/WE z dnia 1 lutego 2003 r. ustanawiająca środki niezbędne do wykonania Protokołu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS i w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali (Dz.U. L 29 z 5.2.2003). Zmieniona decyzją Rady 2018/599 z dnia 16 kwietnia 2018 r.

¹² Protokół nr 37 w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali (Dz.U. C 115 z 9.5.2008, s. 327).

¹³ Decyzja Rady 2003/77/WE z dnia 1 lutego 2003 r. ustanawiająca wieloletnie wytyczne finansowe dotyczące zarządzania aktywami EWWiS w likwidacji i, po zakończeniu likwidacji, Majątkiem Funduszu Badawczego Węgla i Stali (Dz.U. L 29 z 5.2.2003, s. 25). Zmieniona decyzją Rady 2008/750/WE.

¹⁴ Europejski Trybunał Obrachunkowy, „Przegląd nr 10/2019: Europejska Wspólnota Węgla i Stali – likwidacja przebiega zgodnie z planem, lecz nie można już zapewnić trwałego finansowania badań naukowych”, 2019 r. Dostępny na stronie internetowej: https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/rw19_10/rw_ecsc_pl.pdf

¹⁵ COM(2019) 640.

¹⁶ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹⁷ COM(2019) 640, s. 8, 9.

Ponadto w komunikacie „Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu. Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy”, przedstawionym w dniu 14 stycznia 2020 r., zobowiązano Komisję do „zapropowania nowelizacji rozporządzeń w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali, aby umożliwić wykorzystanie części likwidowanych aktywów Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Pomoże to utrzymać środki programu badawczego¹⁸ na poziomie co najmniej 40 mln EUR rocznie oraz umożliwi finansowanie dużych przełomowych projektów badawczo-innowacyjnych dotyczących ekologicznego wyrobu stali. Działalność badawcza w sektorze węgla będzie się koncentrować na regionach przechodzących transformację zgodnie z zasadami mechanizmu sprawiedliwej transformacji.”¹⁹.

Niniejszy wniosek jest również zgodny z komunikatem z 2018 r. „Czysta planeta dla wszystkich”²⁰, w którym określono długoterminową wizję strategiczną Komisji Europejskiej dotyczącą gospodarki neutralnej dla klimatu, zgodnie z porozumieniem paryskim. W komunikacie tym przewidziano, że Komisja zbada, w jaki sposób aktywa Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali będącej w likwidacji mogłyby wspierać przełomowe technologie niskoemisyjnej produkcji stali. W dniu 4 marca 2020 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie Europejskiego prawa o klimacie, obejmujący prawnie wiążący cel dotyczący zerowej emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r. w UE²¹.

Nowelizacja ta uwzględnia również potrzebę stymulowania prywatnych i publicznych inwestycji w badania naukowe, innowacje i nowe technologie poprzez opracowanie rozwiązań na rzecz bardziej konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu, jak podkreślono w komunikacie Komisji z 2016 r. pt. „Przemysł stalowy: utrzymanie stabilnego zatrudnienia i zrównoważonego wzrostu gospodarczego w Europie”²².

W świetle powyższego kierunku polityki konieczne jest zharmonizowanie celów programu badawczego FBWiS i jego wieloletnich wytycznych technicznych z powyższymi kierunkami polityki, a w szczególności z celami Europejskiego Zielonego Ładu.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawą prawną jest art. 2 akapit drugi Protokołu nr 37 w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu o EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali, dołączonego do Traktatów.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Proponowane zmiany w programie badawczym FBWiS mogą być wprowadzane wyłącznie na poziomie UE w drodze zmiany podstawy prawnej.

¹⁸ Z poszanowaniem Protokołu nr 37 w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali. Dz.U. C 115 z 9.5.2008, s. 327.

¹⁹ COM(2020) 21, s. 18.

²⁰ Komunikat Komisji Europejskiej „Czysta planeta dla wszystkich. Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki” (COM(2018) 773).

²¹ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie).

²² Komunikat Komisji Europejskiej „Przemysł stalowy: utrzymanie stabilnego zatrudnienia i zrównoważonego wzrostu gospodarczego w Europie” (COM(2016) 155).

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest konieczny w celu ustanowienia środków niezbędnych do wykonania protokołu, dołączonego do Traktatów UE, w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS i w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali.

- **Wybór instrumentu**

Uwzględniając art. 2 akapit drugi Protokołu nr 37, decyzja Rady 2008/376/WE może zostać zmieniona przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Wniosek opiera się na wynikach sprawozdania obejmującego siedem lat, w ramach którego prowadzi się monitorowanie programu badawczego FBWiS, w tym ocenę oczekiwanych korzyści, przy udziale panelu wykwalifikowanych ekspertów²³. Ostatnie takie sprawozdanie zostało opublikowane w dniu 5 lutego 2020 r.²⁴. Eksperci przeanalizowali funkcjonowanie programu badawczego FBWiS, ocenili rozwój technologiczny i oczekiwane korzyści zapewniane przez ten program na rzecz sektora i społeczeństwa oraz sporządzili zalecenia dotyczące jego usprawnienia, z uwzględnieniem nowelizacji podstawy prawnej.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Zainteresowane strony FBWiS uczestniczyły w kilku spotkaniach *ad hoc*, w poszczególnych posiedzeniach grup doradczych (Grupa Doradcza ds. Węgla – CAG, Grupa Doradcza ds. Stali – SAG) oraz w posiedzeniach Komitetu ds. Węgla i Stali (odpowiednik Komitetu Programu w programie „Horyzont 2020”).

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Wstępne wyniki obecnego sprawozdania z monitorowania FBWiS i sprawozdania z oceny przedstawiono na seminarium „Stal i węgiel: Nowe perspektywy. Europejskie badania naukowe i innowacje w działaniu”, prowadzonym przez Komisję Europejską, które odbyło się w dniu 28 marca 2019 r. z udziałem ponad 100 zainteresowanych stron²⁵.

- **Ocena skutków**

Ocena skutków nie jest konieczna w przypadku proponowanej zmiany.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Wniosek opiera się na wynikach sprawozdania z monitorowania i oceny FBWiS obejmującego okres siedmiu lat, w którym przewidziano regularny przegląd programu badawczego FBWiS, z uwzględnieniem oceny oczekiwanych korzyści.

²³ Sprawozdanie z monitorowania i oceny jest przewidziane w przepisach ustanowionych w decyzji Rady nr 2008/376/WE, opublikowanej w Dzienniku Urzędowym z dnia 20 maja 2008 r., Dz.U. L 130/7, zmienionej decyzją Rady 2017/955 z dnia 29 maja 2017 r. Utworzenie grupy ekspertów przewidziano w dokumencie C(2018) 3245 z 30.5.2018 r. – decyzja wykonawcza Komisji z 30.5.2018 r.

²⁴ Dostępne na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/info/publications/research-fund-coal-and-steel-monitoring-and-assessment-report_en

²⁵ Komisja Europejska, DG RTD, „Stal i węgiel: Europejskie badania naukowe i innowacje w działaniu”, 2019 r. Dostępne na stronie internetowej: <https://publications.europa.eu/s/mmQ7>

- **Prawa podstawowe**

Wniosek jest zgodny z przepisami w zakresie ochrony praw podstawowych.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie tworzy żadnych nowych zobowiązań, które mają zostać nałożone na budżet ogólny w ramach obecnych WRF.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Monitorowanie i ocena realizacji programu FBWiS zostaną przeprowadzone w 2027 r.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Zmiana dotyczy przepisów zawartych w sekcjach 1, 3 i 4 rozdziału II decyzji Rady 2008/376/WE (art. 2 i art. 4–10). W ramach nowelizacji zaproponowano również aktualizację art. 28, 39 i 41. Wreszcie zaproponowano dodanie nowego art. 17a w ramach kwalifikujących się działań określonych w rozdziale III sekcja 2.

Nowelizacja ma na celu:

- aktualizację celów badań naukowych w odniesieniu do węgla (art. 4, 5, 6, 7) zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem i mechanizmem sprawiedliwej transformacji;
- aktualizację celów badań naukowych w odniesieniu do stali (art. 8, 9, 10 i 10a) zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem i planem inwestycyjnym na rzecz zrównoważonej Europy;
- dodanie nowego art. 17a do kwalifikujących się działań w ramach programu badawczego FBWiS w celu uwzględnienia, w ramach działań objętych finansowaniem, działalności badawczej wchodzącej w zakres współprogramowanych partnerstw europejskich. Partnerstwa te mogłyby w szczególności wspierać badania naukowe w sektorze stali poprzez opracowanie do 2030 r. niemal bezemisyjnych procesów produkcji stali, a także poprzez zwiększanie skali instalacji demonstracyjnych w ramach tych technologii do poziomu przemysłowego;
- uchylenie odniesienia do konsultacji z komitetem (art. 28 i 41), w przypadku gdy szacowana kwota wkładu Unii Europejskiej w ramach programu badawczego FBWiS wynosi co najmniej 0,6 mln EUR;
- zapewnienie stosowalności ogólnych zasad dotyczących ekspertów zewnętrznych otrzymujących wynagrodzenie, określonych w rozporządzeniu finansowym, zamiast specjalnego systemu dla ekspertów w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych;
- uchylenie odniesienia do możliwości zmiany sekcji 3 i 4 rozdziału II za pomocą środków wykonawczych (art. 41) w celu stosowania *mutatis mutandis* zasad mających zastosowanie do uprawnień udzielonych w aktach ustawodawczych, które są określone w porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 18 czerwca 2019 r.

w sprawie niewiążących kryteriów stosowania art. 290 i 291 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej²⁶.

²⁶ Niewiążące kryteria stosowania art. 290 i 291 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – 18 czerwca 2019 r. (Dz.U. C 223 z 3.7.2019, s. 1).

Wniosek

DECYZJA RADY**zmieniająca decyzję 2008/376/WE w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając Protokół nr 37 w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali, załączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2 akapit drugi,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego²⁷,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 5 października 2016 r. Unia ratyfikowała porozumienie paryskie²⁸. W tej międzynarodowej umowie zachęca się strony, które ją ratyfikowały, do wzmocnienia globalnej reakcji na zagrożenia związane ze zmianą klimatu, poprzez ograniczenie wzrostu temperatury na świecie do poziomu znacznie poniżej 2 °C.
- (2) Zgodnie z porozumieniem paryskim Komisja Europejska opublikowała w dniu 11 grudnia 2019 r. komunikat zatytułowany „Europejski Zielony Ład”, w którym zobowiązała się do „rozwiązania problemów związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym” oraz do „przekształcenia UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy jest oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych”²⁹. W komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, w którym wyznaczono nową strategię rozwoju, określono potrzebę wspierania przełomowych technologii czystej stali, dzięki którym najpóźniej w 2030 r. będzie możliwe rozpoczęcie bezemisyjnej produkcji oraz zbadania, czy można wykorzystać na ten cel część funduszy pozostałych po Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali. W komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu stwierdzono również, że „[w]szystkie działania i polityki UE powinny zostać połączone, aby pomóc UE w osiągnięciu pomyślnej i sprawiedliwej transformacji ku zrównoważonej przyszłości”. Zgodnie z zasadą „nie szkodzić”, zapisaną w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, dokonuje się przeglądu celów badawczych programu badawczego FBWiS, tak

²⁷ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

²⁸ Traktat wielostronny, rozdział XXVII Środowisko, 7.d porozumienie paryskie. Wszedł w życie dnia 4 listopada 2016 r.

²⁹ COM(2019) 640, s. 2.

aby nie obejmowały one już działań, które ugruntowują wydobycie, przetwarzanie i wykorzystanie węgla na niezmiennym poziomie.

- (3) Unia realizuje ambitną politykę w dziedzinie działań na rzecz klimatu i ustanowiła ramy regulacyjne dla osiągnięcia celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. W szczególności rozporządzenie (UE) 2018/1999³⁰ określa podstawy prawne dla wiarygodnego, kompleksowego, racjonalnego pod względem kosztów, przejrzystego i przewidywalnego zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu (mechanizm zarządzania), które zapewniają osiągnięcie celów na 2030 r. oraz długoterminowych celów i założeń unii energetycznej zgodnie z porozumieniem paryskim w sprawie zmian klimatu z 2015 r.
- (4) W swoim komunikacie „Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy. Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu” Komisja ogłosiła, że zamierza zaproponować nowelizację decyzji Rady 2008/376/WE³¹, również w celu umożliwienia finansowania dużych i przełomowych projektów badawczo-innowacyjnych w dziedzinie ekologicznej produkcji stali oraz działalności badawczej w sektorze węgla zgodnie z zasadami mechanizmu sprawiedliwej transformacji.
- (5) W sprawozdaniu w sprawie monitorowania i oceny programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali (program badawczy) zaleca się zmianę celów badań dotyczących węgla i stali określonych w rozdziale II sekcja 3 i 4 decyzji 2008/376/WE oraz wspieranie przełomowych badań w sektorze stali oraz symbolicznych projektów w sektorze węgla.
- (6) Konieczne jest zatem ujednolicenie celów programu badawczego FBWiS z umowami międzynarodowymi, takimi jak porozumienie paryskie, a także z naukowymi, technologicznymi i politycznymi celami Unii w zakresie neutralności klimatycznej do 2050 r.
- (7) Współprogramowane partnerstwa udowodniły, że są skuteczne pod względem łączenia zasobów na potrzeby wspólnego europejskiego celu badawczego. Aby pomóc w osiągnięciu gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 r., konieczne jest określenie możliwości udzielania wsparcia za pośrednictwem współprogramowanych partnerstw europejskich, w synergii i w kolejności z innymi programami. Partnerstwo europejskie mogłoby być idealnym instrumentem do łączenia zasobów w celu wspierania badań nad przełomowymi technologiami na rzecz redukcji emisji CO₂ w sektorze przemysłu stalowego.
- (8) Należy zatem odpowiednio zmienić decyzję 2008/376/WE,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

W decyzji 2008/376/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 2 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Program badawczy zapewnia wsparcie na rzecz badań prowadzonych w ramach współpracy w sektorach węgla i stali. W ramach programu badawczego udziela się również wsparcia na

³⁰ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

³¹ Decyzja Rady 2008/376/WE z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu (Dz.U. L 130 z 20.5.2008, s. 7).

rzecz przełomowych technologii czystej stali skutkujących projektami dotyczącymi niemal bezemisyjnej produkcji stali i projektami badawczymi dotyczącymi zarządzania sprawiedliwą transformacją wcześniej działających kopalni węgla kamiennego lub zamykanych kopalni węgla kamiennego i infrastruktury towarzyszącej zgodnie z mechanizmem sprawiedliwej transformacji i zgodnie z art. 4 ust. 2 decyzji Rady 2003/76/WE. Program badawczy jest zgodny z celami Unii w dziedzinach polityki, nauki i techniki oraz uzupełnia działania prowadzone w państwach członkowskich i w ramach realizowanych obecnie programów badawczych UE, w szczególności programu ramowego w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (zwanego dalej „programem ramowym w zakresie badań”).”;

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 4

Wspieranie sprawiedliwej transformacji sektora węgla i regionów wydobywania węgla kamiennego

1. W ramach projektów badawczych wspiera się przejście na neutralną dla klimatu gospodarkę Unii do 2050 r. w celu wsparcia stopniowego wycofywania paliw kopalnych, opracowania alternatywnych rodzajów działalności w dawnych kopalniach oraz uniknięcia szkód w środowisku spowodowanych przez zamykane kopalnie węgla kamiennego, wcześniej działające kopalnie węgla kamiennego i ich otoczenie lub usuwania skutków takich szkód. Projekty koncentrują się w szczególności na:
 - a) rozwoju i testowaniu technologii wychwytywania, wykorzystania i składowania dwutlenku węgla;
 - b) wykorzystaniu energii geotermalnej w dawnych kopalniach węgla kamiennego;
 - c) zastosowaniach innych niż produkcja energii i na produkcji surowców z odpadów górniczych i pozostałości z wcześniej działających kopalni węgla kamiennego lub kopalni zamykanych, przy właściwej ocenie, że wpływ na klimat, środowisko i zdrowie jest zminimalizowany i niższy niż w przypadku rozwiązań alternatywnych;
 - d) zmianach przeznaczenia kopalni węgla kamiennego i brunatnego oraz infrastruktury związanej z węglem, z uwzględnieniem usług w zakresie dostaw energii elektrycznej, zgodnie z neutralną dla klimatu i przyjazną dla środowiska transformacją;
 - e) wspieraniu rozwoju skutecznych programów w zakresie przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji dla pracowników dotkniętych stopniowym wycofywaniem się z wydobywania węgla kamiennego. Obejmuje to badania nad szkoleniami i przekwalifikowaniem pracowników zatrudnionych lub uprzednio zatrudnionych w sektorze węgla.
2. Szczególną uwagę zwraca się na wzmocnienie wiodącej pozycji Europy w zakresie zarządzania procesem transformacji wcześniej działających kopalni węgla kamiennego i infrastruktury związanej z węglem kamiennym poprzez rozwiązania technologiczne i nietechnologiczne, a także na wspieranie transferu technologii i rozwiązań nietechnologicznych. Działania badawcze mające na celu osiągnięcie

tych celów przedstawiają wymierne korzyści dla klimatu i środowiska zgodnie z celem neutralności klimatycznej do 2050 r.”;

- 3) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 5

Poprawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa

W projektach obejmujących działania, o których mowa w art. 4 i 6, uwzględnia się kwestie dotyczące bezpieczeństwa w zamykanych kopalniach węgla kamiennego i wcześniej działających kopalniach węgla kamiennego w celu poprawy warunków pracy, zdrowia i bezpieczeństwa, a także kwestie środowiskowe mające szkodliwy wpływ na zdrowie.

Projekty badawcze koncentrują się na chorobach związanych z działalnością górniczą w celu poprawy stanu zdrowia osób żyjących w regionach górniczych w okresie transformacji. Projekty badawcze zapewniają również środki ochronne w trakcie zamykania kopalni i we wcześniej działających kopalniach.”;

- 4) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 6

Minimalizacja wpływu na środowisko kopalni węgla kamiennego w okresie transformacji

1. W ramach projektów badawczych dąży się do zminimalizowania wpływu zamykanych kopalni węgla kamiennego oraz wcześniej działających kopalni węgla kamiennego na atmosferę, wodę i glebę. Badania naukowe muszą być ukierunkowane na zachowanie i odtworzenie zasobów naturalnych dla przyszłych pokoleń oraz na zminimalizowanie wpływu zamykanych kopalni węgla kamiennego i wcześniej działających kopalni na środowisko.
2. Pierwszeństwo przyznaje się projektom przewidującym przynajmniej jeden z następujących celów:
 - a) nowe i usprawnione technologie mające na celu uniknięcie zanieczyszczenia środowiska, z uwzględnieniem ucieczki metanu, przez zamykane kopalnie węgla kamiennego, wcześniej działające kopalnie i ich otoczenie (m.in. zanieczyszczenia atmosfery, ziemi, gleby i wody);
 - b) wychwytywanie, unikanie i minimalizowanie emisji gazów cieplarnianych, w szczególności metanu, z zamykanych złóż węgla;
 - c) gospodarka odpadami górniczymi, popiołem i produktami odsiarczania z zamykanych kopalni węgla kamiennego i wcześniej działających kopalni węgla kamiennego oraz ich ponowne wykorzystywanie, w stosownych przypadkach może to dotyczyć innych rodzajów odpadów;
 - d) rekultywacja hałd odpadów i przemysłowe wykorzystywanie pozostałości z procesu produkcji i zużycia węgla kamiennego w regionach górniczych w okresie transformacji;

- e) ochrona warstw wodonośnych i oczyszczanie wód kopalnianych;
 - f) odtworzenie stanu środowiska dawnych lub zamykanych instalacji, które wykorzystywały węgiel, oraz ich otoczenia, w szczególności w odniesieniu do wody, gruntów, gleby i różnorodności biologicznej;
 - g) ochrona instalacji powierzchniowych przed skutkami osiadania gleby w perspektywie krótko- i długoterminowej.”;
- 5) uchyla się art. 7;
- 6) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 8

Nowe, zrównoważone i niskoemisyjne wytwarzanie stali i procesy wykończeniowe

Badania i rozwój technologiczny (BRT) mają na celu opracowywanie, demonstrowanie i udoskonalanie niemal bezemisyjnych procesów produkcji stali w celu poprawy jakości produktów i zwiększania produktywności. Znaczna redukcja emisji, zużycia energii, śladu węglowego i innych skutków dla środowiska, jak również ochrona zasobów, stanowią integralną część planowanych działań. Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

- a) nowe i usprawnione przełomowe niemal bezemisyjne procesy i działania w zakresie produkcji żelaza i stali, ze szczególnym uwzględnieniem bezpośredniego unikania emisji dwutlenku węgla lub inteligentnego wykorzystania dwutlenku węgla;
- b) optymalizacja procesu produkcji stali i łańcucha procesów wytwarzania (z uwzględnieniem wytwarzania żelaza i stali, procesów opartych na przetapianiu złomu z recyklingu, obróbki pozapiecowej, odlewania, walcowania, wykańczania lub powlekania) za pomocą przyrządów, wykrywania właściwości produktów pośrednich i końcowych, modelowania, sterowania i automatyzacji, w tym cyfryzacji, stosowania technologii dużych zbiorów danych lub sztucznej inteligencji oraz wszelkich innych zaawansowanych technologii;
- c) integracja procesów produkcji stali i wydajność procesów w niemal bezemisyjnej produkcji stali;
- d) konserwacja i niezawodność narzędzi produkcji stali;
- e) techniki zwiększania zdolności do recyklingu, recykling i ponowne wykorzystanie stali oraz rozwijanie gospodarki o obiegu zamkniętym;
- f) techniki zwiększania efektywności energetycznej produkcji stali poprzez odzyskiwanie ciepła odpadowego, zapobieganie stratom energii, techniki ogrzewania hybrydowego oraz rozwiązania w zakresie gospodarowania energią;
- g) innowacyjne technologie i rozwiązania dla procesów wytwarzania żelaza i stali, promujące działania międzysektorowe, projekty demonstracyjne integrujące bezemisyjną produkcję energii lub przyczyniające się do czystej gospodarki wodorowej.”;

- 7) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Zaawansowane gatunki stali i ich zastosowania

BRT koncentrują się na spełnianiu wymogów użytkowników stali w celu opracowywania nowych niemal bezemisyjnych produktów oraz tworzenia nowych możliwości rynkowych przy jednoczesnym ograniczaniu emisji i wpływu na środowisko. W kontekście technologii, o których mowa w art. 8, projekty badawcze dotyczą co najmniej jednego z następujących obszarów w celu realizacji w Unii niemal bezemisyjnych procesów produkcji stali:

- a) nowe zaawansowane gatunki stali;
- b) poprawa właściwości stali, takich jak właściwości mechaniczne i fizyczne, przydatność do dalszego przetworzenia, przydatność do różnych zastosowań oraz różne warunki pracy;
- c) wydłużenie okresu użytkowania, w szczególności poprzez zwiększenie odporności stali i konstrukcji stalowych na wysokie temperatury i korozję, zmęczenie mechaniczne i cieplne lub inne niekorzystne czynniki;
- d) modele predyktywnej symulacji mikrostruktur, właściwości mechanicznych i procesów produkcji;
- e) technologie związane z kształtowaniem, zgrzewaniem i łączeniem stali i innych materiałów;
- f) standaryzacja metod testowania i oceny;
- g) stal wysokiej jakości do zastosowań takich jak mobilność, z uwzględnieniem zrównoważonego charakteru, metod ekoprojektu, modernizacji, projektu lekkich konstrukcji lub rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa.”;

- 8) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 10

Ochrona zasobów, ochrona środowiska i gospodarka o obiegu zamkniętym

Zarówno w produkcji, jak i użytkowaniu stali kwestie ochrony zasobów, zachowania ekosystemów, przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz bezpieczeństwa powinny stanowić integralną część prac w zakresie BRT. Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

- a) techniki dotyczące recyklingu wycofanej z użycia stali i produktów ubocznych z różnych źródeł oraz poprawy jakości złomu stalowego;
- b) przetwarzanie odpadów i odzyskiwanie cennych surowców wtórnych, w tym żużlu, w obrębie stalowni i w jej otoczeniu;
- c) kontrola zanieczyszczeń i ochrona środowiska w miejscu pracy i w jego otoczeniu oraz w stalowni: emisje gazów, cząstek stałych lub cieczy, gospodarka wodna, hałas, odory, pył itd.;
- d) gatunki stali i projekty zmontowanych konstrukcji w celu ułatwienia prostego odzysku stali do celów recyklingu stali lub jej ponownego wykorzystania;

- e) wykorzystanie gazów procesowych i eliminowanie gazów odlotowych pochodzących z produkcji stali;
 - f) ocena cyklu życia i myślenie w kategoriach cyklu życia w odniesieniu do produkcji i użytkowania stali.”;
- 9) dodaje się nowy art. 10a w brzmieniu:

„Artykuł 10a

Zarządzanie personelem i warunkami pracy

Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

- a) opracowywanie i rozpowszechnianie kompetencji, aby nadążać za nowymi niemal bezemisyjnymi procesami produkcji stali, np. cyfryzacja, oraz aby odzwierciedlić zasadę uczenia się przez całe życie;
 - b) poprawa warunków pracy, w tym higieny, bezpieczeństwa i ergonomii w miejscu pracy i w jego otoczeniu.”;
- 10) dodaje się nowy art. 17a w brzmieniu:

„Artykuł 17a

Partnerstwa europejskie

1. Część programu badawczego może być realizowana poprzez współprogramowane partnerstwa europejskie ustanowione zgodnie z zasadami określonymi w [art. 8 i załączniku III do rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa”].
2. Na potrzeby niniejszego artykułu współprogramowane partnerstwo europejskie oznacza inicjatywę przygotowaną przy wczesnym zaangażowaniu państw członkowskich, w której Unia wraz z partnerami prywatnymi lub publicznymi (takimi jak przedstawiciele przemysłu, uczelnie, organizacje badawcze, podmioty realizujące misję służby publicznej na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym lub organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacje i organizacje pozarządowe) zobowiązuje się do wspólnego wspierania opracowania i realizacji programu działań badawczych. Współprogramowane partnerstwa europejskie są tworzone na podstawie protokołów ustaleń lub ustaleń umownych między Komisją a takimi partnerami prywatnymi lub publicznymi określających cele partnerstwa, odnośne zobowiązania partnerów dotyczące wkładów finansowych lub rzeczowych, kluczowe wskaźniki efektywności i oddziaływania oraz produkty, jakie mają zostać wygenerowane. Obejmują one identyfikację działań w zakresie uzupełniającej działalności badawczej, które są realizowane przez partnerów i program badawczy.
3. W ramach współprogramowanych partnerstw europejskich program badawczy może zapewniać finansowanie działań kwalifikowalnych na podstawie niniejszej sekcji w formie przewidzianej w art. 30. Może on ponadto zapewniać finansowanie w formie nagród.”;

11) art. 28 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Komisja decyduje o wyborze projektów i podziale środków finansowych.”;

12) art. 39 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 39

Wyznaczanie niezależnych i wysoko wykwalifikowanych ekspertów

Do celów wyznaczania niezależnych i wysoko wykwalifikowanych ekspertów, o których mowa w art. 18, art. 28 ust. 2 i art. 38, stosuje się przepisy art. 237 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1046³.

³Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.”;

13) w art. 41 uchyla się lit. a) i c).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Stosuje się ją od daty rozpoczęcia stosowania decyzji 2003/76/WE lub od dnia 1 stycznia 2021 r., w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*